

Venciment anticipat, *versus* venciment efectiu

Sentència de la Secció Quarta de l'Audiència Provincial de Balears, núm. 458/2025, de 10 d'octubre, recurs núm. 680/2023 (ponent: Sr. Gómez Martínez)

Sentència de la Secció Quarta de l'Audiència Provincial de Balears, núm. 459/2025, de 10 d'octubre, recurs núm. 774/2023 (ponent: Sr. Gómez Martínez)

Carlos Gómez Martínez

President del Tribunal Superior de Justícia de les Illes Balears

<https://doi.org/10.36151/RJIB.2025.27.13>

En els casos contemplats en aquestes dues sentències, l'acció es basa en contractes de préstec que contenen una clàusula de venciment anticipat.

Com és ben sabut, les clàusules de venciment anticipat són considerades com abusives per la jurisprudència quan permetin que es reclami la totalitat del deute per l'impagament, per part del deutor, d'una sola de les quotes del préstec.

En la segona de les esmentades sentències, la núm. 459/2025, la clàusula permetia el venciment anticipat el préstec si el deutor «incumpliera el pago de los intereses o dejara de satisfacer alguna de la cuotas convenidas en el presente contrato».

En aplicació de la jurisprudència abans esmentada, la Sentència declara nul·la per abusiva aquesta clàusula de venciment anticipat i desestima la demanda que, en canvi, venia estimada en primera instància.

Curiosament, en aquest mateix cas, la part demandada sol·licitava, també, l'aplicació de la clàusula *rebus sic stantibus* tot al·legant que la pandèmia del COVID-19 havia impossibilitat al deutor el compliment puntual de les seves obligacions. Ara bé, en desestimar-se la demanda, el tribunal es veu eximit d'haver d'entrar en l'examen d'aquest altre motiu d'oposició, convertit en l'alçada en motiu addicional d'apel·lació.

En el cas de la Sentència núm. 548/2025 també hi havia contracte de préstec (en realitat eren dos) amb una clàusula de venciment anticipat

que el demandat sol·licitava que es declarés nul·la per abusiva, pretensió que va ser denegada en primera instància ja que el jutge va entendre que l'esmentada clàusula no s'articulava com a base de la reclamació dinerària de l'actor.

Ja en l'alçada, el demandat va reiterar la seva petició que aquesta clàusula de venciment anticipat per l'impagament d'una sola de les quotes del préstec es declarés nul·la.

La Sentència del tribunal recull la Sentència del TJUE de 26 de gener de 2017 (C-421/14) que estableix que:

«el Tribunal de Justicia ya ha declarado que la Directiva 93/13 debe interpretarse en el sentido de que, cuando el juez nacional haya constatado el carácter “abusivo” —en el sentido del artículo 3, apartado 1, de esa Directiva— de una cláusula de un contrato celerado entre un consumidor y un profesional, la circunstancia de que tal cláusula no haya llegado a aplicarse no se opone por sí sola a que el juez nacional deduzca todas las consecuencias oportunas del carácter abusivo de la cláusula en cuestión».

Ara bé, l'Audiència fa notar que els contractes de préstec aportats ja feia tres anys que havien vençut i que l'acció no s'exercitava amb base a la clàusula de venciment anticipat, sinó amb base a un incompliment essencial de l'article 1124 Cc.

Per tant, desestima el recurs i confirma la desestimació de la demanda ja acordada en primera instància.

El que resulta interessant de la comparació d'aquests dos casos és la diferència amb la qual pot operar una clàusula de venciment anticipat segons si l'acció es basa en aquesta clàusula o, per contra, l'esquiva i es fonamenta en l'article 1124 Cc.